



# ilerici kadınlar derneği

progressive  
women's  
organisation -turkey



## HABER BÜLTENİ

Temmuz 1983 No.7

### "MACERA EKSPRESİ"

Geçtiğimiz aylarda Türkiye'de cuntanın baskılarında ciddi artışlara tanık olundu. Geçen sayımızda İKD ve İKD üyeleri aleyhine açılan dava hakkında bilgi vermiştik. Yeni tutuklamalar sürüyor. Haziran ayında, iki tekstil işçisi, İKD genel yönetim kurulu eski üyesi Gülümser Akbay ile Derneğin kurucularından Saadet Aslan tutuklanarak bu davaya dahil edildiler.

Barış Derneği davasında, askeri savcı esas hakkındaki mütalaasını okuduktan sonra, duruşmalar savunmaların başlayacağı 18 Temmuz'a ertelendi. Savcının mütalaası, iddianamesinden daha da saldırgan ve yalnız barış savaşçılarına değil, genel olarak barış hareketine hakaret ve küfürlerle doluydu. Bu davada muhtemelen Ağustos ayında karar verilecek. Cuntanın konumunun bir yansımasından başka bir şey olmayan savcının tutumuna bakılırsa, verilecek hükümlerin ne denli ağır olacağını tahmin etmek zor değil.

Çeşitli davalarda yeni ölüm cezaları verildi. Bunların 40-dan fazlası Kürt yurtseverleri aleyhine. Öte yandan, DİSK eski genel başkanı Kemal Türkler'in katili ise serbest bırakılan faşistlerin arasında.

Bu dönemde cunta, yeni partiler yasasına göre, yani kendi koydukları sınırlar içerisinde kurulan partilere bile

Ahammülü olmadığını kanıtlayarak, bunlara sert darbeler indirmeye başladı. Büyük Türkiye Partisi hepten yasaklanırken, diğer partilerin kurucularından 150'sinden çoğu veto edildi. Bunlar arasında kendi Danışma Meclislerinin üyesi olanlar bile var. İki defa veto yiyen SODEP'in gelişmesi ciddi biçimde engellendi. Cunta böylece, emekli generallerden ve Danışma Meclisi üyelerinden oluşan ve adı bile Milliyetçi Hareket Partisinden çağrışım yapan kendi partisinin, Milliyetçi Demokrasi Partisinin önünü açıyor.

Bu baskılar, cuntanın dış politikasında tehlikeli gelişmelerle elele gidiyor. Bu gelişmelerin en çarpıcısı, sayıları onbinlere varan askeri birliklerin Irak topraklarındaki saldırgan "harekatı" idi. Bu saldırının sözde amacı, "Türkiye içinde yıkıcı faaliyetler sürdüren Kürt hareketlerinin sindirilmesi"ydi. Ve açıklandığına göre, gerici Irak yönetimiyle anlaşma içinde yapılmıştı. Gerçekte ise, bölgede yaşayan kadın, erkek, çocuk binlerce Kürt köylüsü öldürüldü yada Türkiye'ye tutsak olarak getirildi. Uluslararası hukukun açıkça ayaklar altına alınmasından başka birşey olmayan bu saldırı, cuntanın tutumunun bölgede İsrail'in konumuna ne denli benzemeye başladığının tehlikeli bir işaretiydi. Gene bu dönemde, ülkenin doğusunda, Sovyet sınırına yakın bölgelerde "Macera Ekspresi 83" adlı bir NATO tatbikatı yapıldı. Gerek bizzat NATO Genel Sekreteri ve askeri komutanı tarafından izlenen bu tatbikatı, gerekse cuntanın politikalarının yönelimini tanımlamak için bundan daha iyi bir isim olamazdı.

Bu sıralarda ortaya çıkan Kıbrıs'ın kuzeyinde bağımsız bir Türk devleti kurma girişimi ise, tüm bölgede barışı tehdit eden yeni bir "macera" oldu.

Gerici askersel rejim şimdi hem ülke içinde, hemde uluslararası alanda daha da tecrit olmakta. Bu durum aynı zamanda onu daha saldırgan ve pervasız yapıyor. Cuntanın güç ve destek aldığı yalnızca bir kaynak var: Reagan yönetimi ve onun savaş kışkırtıcısı planları. Bu nedenle, emperyalizme, savaş planlarına karşı, barış ve yumuşama için savaşmak Türkiye kadınları ve halkı için savaşımın gündeminde en önde geliyor.

## BARİŞ SAVASÇILARI PRAG'DA BULUŞTU

Haziran ayında tüm kıtalardan barışseverler, "barış ve hayat için, nükleer savaşa karşı" Prag'da biraraya geldiler. Türkiye barış güçleri bu Barış Kurultayında, aralarında bir İKD temsilcisinin de bulunduğu geniş bir delegasyonla temsil edildiler.

Bu, tüm ülkelerden, çok farklı görüşlere sahip kişileri biraraya getiren bir toplantıydı. Prag'da hepsi açık bir tartışma, görüşme ortamı buldular. Gerek temsil edilen örgütlerin sayısı, gerekse çeşitliliği, tüm halkların nükleer silah yarışını durdurmak ve barış içinde yanyana yaşamak istediğinin açık bir kanıtı oldu. Katılanların tümü, silahlanmadan yana olanların, halkların istek ve özlemlerini ayaklar altına aldığı görüşünde birleşti. Nükleer bir savaş hazırlığı insanlığa karşı en büyük suç olarak ilan edildi. Nükleer bir savaş tehlikesinin güncelliğini herkesin hissettiği belliydi. Ama, barış hareketinin ulaştığı büyük boyutlardan kaynaklanan, derin bir iyimserlik egemendi toplantıya. Ve tüm delegeler Prag'dan şu inançla ayrıldılar: birlik içinde faaliyet gösterecek barış hareketi, gezegenimizin kaderini değiştirecek, kalıcı bir barışa giden yolu açacak büyük bir güçtür.

Kadınların barış hareketinde gitgide artan rolü, Kurultaydaki kadın delegelerin sayısında ve tüm faaliyetlere aktif katılımlarında yansiyordu. Gerek tüm toplantı boyunca açık kalan kadın merkezi, gerekse kadınlar özel ilgi grubunun toplantısı, gelecekte dünya kadınları arasında barış için daha sıkı bir işbirliği sağlanması doğrultusunda önemli katkılar sağladı. Farklı toplumsal sistemlerden gelen kadınlar arasında daha açık anlaşma sağlanması olanağı bulundu. Yeni barış eylemleri için öneriler tartışıldı, deneyimler aktarıldı. Bunlar, tüm katılanların gelecekteki barış çalışmalarının zenginleşmesinde önemli yarar sağlayacaktır. Şimdi sorun, Prag'da oluşan anlayış ve işbirliği ruhu içinde daha geniş kadın yığınlarını harekete geçirmek, bunun için sürekli daha fazla çalışmaktır.



## DAYANIŞMANIN SESİ



İKD'nin 3 Haziran'daki 8. kuruluş yıldönümü dolayısıyla, birçok ülke kadınlarından Türkiye kadınlarıyla dayanışma sesi daha da yükseldi.

116 ülkeden milyonlarca kadını birleştiren Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu üye örgütlerine bir mektup göndererek, İKD'nin Türkiye'deki kadın politik tutuklulara özgürlük için başlattığı kampanyayı desteklemelerini istedi. UDKF mektubunda tüm ulusal örgütlerin bu kampanyaya katılmalarının acil önemini vurguladı ve tutuklu İKD üyelerinin bir listesi ile düzenlenecek dayanışma eylemleri için önerileri içeren bir çağrıyla ilgili ilettiler.

İngiltere'de Türkiye Kadın Hakları İçin Dayanışma Komitesi, 26 Haziran'da Londra'da kadın politik tutuklularla dayanışma toplantısı düzenledi. Toplantıda bir konuşma yapan İKD Genel Başkanı Beria Onger, Türkiye'deki kadın hareketi ve şu andaki koşullar hakkında bilgi verdi. Toplantıya, İşçi Partisi ve İngiliz Komünist Partisi kadın seksiyonları sorumluları, Büyük Londra Belediyesi Kadın ve Barış komiteleri, Greenham Common Kadınlar kampı, İngiliz Ulusal Kadınlar Birliği, çeşitli sendikaların kadın kolları, İngiltere'deki İranlı, Iraklı ve Kıbrıslı kadınların örgütlerinden temsilciler, basın mensupları ve diğer konuklar katıldılar. Katılanlar, Türkiye kadınlarıyla dayanışmalarını dile getirerek, dayanışma eylemleriyle ilgili somut bir eylem programını kabul ettiler.

Federal Almanya'da, Frankfurt Türk Halkevi Kadınlar Kolu, 3 Haziran 1983 günü, İKD'nin 8. kuruluş yıldönümü dolayısıyla, "Türkiye'deki tutuklu politik kadınlarla dayanışmayı yükseltelim" belgisi altında bir toplantı düzenledi. İKD'nin çalışmalarını ve cunta döneminde kadınların durumunu anlatan konuşmaların yanısıra şiir ve türkülerden oluşan kültürel etkinlikleri de içeren toplantıda, dayanışma için kadınların kendi elleriyle hazırladıkları materyaller satışa çıkarıldı.

İngiltere'deki kardeş örgütümüz, Ulusal Kadınlar Birliği, Haziran ayı içinde General Evren'e bir mektup göndererek, tüm kadın politik tutukluların serbest bırakılmasını istedi. UKB ayrıca kadın tutukluların bulunduğu tüm hapishanelere de birer dayanışma mesajı gönderdi. Mesajda şöyle deniyor: "Sizlerin daha iyi bir yaşam için verdiğiniz savaşım, bizim de savaşımımızdır. Serbest bırakılmanız için General Kenan Evren nezdinde talepte bulunduğumuzu bildirmek isteriz. Ayrıca, özgür kalabilmeniz için UDKF aracılığıyla da çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Enternasyonalizmin her iki örgütümüzü de zenginleştireceği bilinciyle sizlere içten dayanışma ve desteğimizi iletiriz. Ayrıca, sizin diktatörlüğe karşı kararlı tutumunuz ve daha iyi bir yaşam için savaşımınızı İngiltere halkına duyurmak için de çalışacağız."

Demokratik Kadınlar İnisiyatifi Hamburg örgütünün Alman-Yabancı Kadınlar Çalışma Grubundan aldığımız mektup ise şöyle: "İKD'nin 8. kuruluş yıldönümünde, ülkelerinde ve başka ülkelerde hakları için mücadele eden tüm Türkiyeli kadınlara dayanışma selamlarımızı iletiriz. Askerel diktatörlüğün baskılarına karşı mücadelenizde, sizlere güç ve cesaret diliyor, en yakın zamanda Türkiye'de, hep beraber bir kuruluş yıldönümü kutlayabileceğimizi umuyoruz."

Hollanda Türkiyeli Kadınlar Birliği telgraflarında, "İKD'nin 8. kuruluş yıldönümünde zor koşullar altında yürüttüğünüz barış, demokrasi ve özgürlük savaşımında başarılar" diliyorlar.

Hamburg Türkiye Halkevi'nden gelen mektupta, "ülkemizdeki baskı koşullarına değinildikten sonra, "ülkemizin biricik kadın örgütü İKD böylesi koşullarda yurt içinde ve yurt dışında savaşımı sürdürüyor, sürdürecektir", deniliyor ve başarı dilekleri iletiliyor.

İngiltere'deki Sheffield Sendikaları Çalışan Kadınlar Komitesinden ise sekreterleri Emma Morgan'ın imzasını taşıyan şu mesajı aldık:

"Sizlere komitemiz adına Türkiye İlerici Kadınlar Derneği ile dayanışmamızı iletmek isterim. Türkiye'deki cuntanın kadınlara ve tüm emekçilere dayattığı korkunç koşulları nefretle kınıyoruz. İKD'nin Türkiye'de kadın hakları ve demokrasi için savaşımını, özellikle kadın politik tutuklular için açtığı kampanyayı tümüyle destekliyoruz. Kadın politik tutuklularla ilgili kampanyayı desteklemek üzere Sheffield sendikalarına mektuplar gönderdik ve gelecek bir toplantımızda Türkiye'de kadın hakları sorununu ele alacağız. Sizlere Türkiye'de barış ve özgürlük için savaşımınızda içten başarılar diler, İKD'nin kuruluş yıldönümü dolayısıyla kardeşçe selamlarımızı iletiriz."

#### İRAN KADINLARIYLA ORTAK DAYANIŞMA

Çok değerli bir dayanışma mesajı da, kendileri İran'da ağır baskılar altında olan İranlı kardeşlerimizin İngiltere'deki demokratik örgütlerinden geldi. Kısa bir süre önce, İran'da tutuklanan birçok Demokratik Kadınlar Derneği üyesi arasında, derneğin başkanı Maryan Farmanfarmaian (Firuz) un da olduğunu üzüntüyle öğrendik. 70 yaşında ve sağlık durumu bozuk olan Farmanfarmaian'dan 6 Şubat'ta tutuklandığından bu yana hiçbir haber alınmamış bulunuyor. Sürekli işkenceler, gerek onun gerekse diğer pekçok tutuklunun yaşamı için ciddi bir tehlike oluşturuyor. İKD, İran hükümetine gönderdiği bir mektupla kadın tutukluların kaderi hakkında duyduğu endişeyi belirtti ve tutukluları ziyaret etmek üzere bir uluslararası komisyona izin verilmesini istedi. Avrupa'da yaşayan tüm kadınlarımızı da bu buldukları ülkedeki İran elçiliklerine bu istemleri içeren mektuplar göndererek İranlı kardeşlerimizle dayanışmayı yükseltmeye çağırıyoruz.

#### GREVİN BİRİNCİ GÜNÜ

Cunta, askersel bir polis devletini kurumlaştırmak için birbiri ardından çıkardığı yasalar arasında, sendikalaşma ve grev haklarını ciddi biçimde sınırlayan yeni bir sendikalar yasası da benimsedi. Generaller böylece 1980 öncesinde hızla yükselen ve kadınların da giderek daha aktif rol almaya başladıkları demokratik sendikal hareketi tümüyle ezmeyi amaçlıyor. Aşağıda bir kadın sendikacının, Kristal-İş Paşabahçe Şişe Cam Fabrikası Sendika Temsilcisi Gülcan Yahşi'nin işyerlerindeki greve ait bir anısını yayınlıyoruz:

"O gün, 1980 yılının 28 Mayıs'ında, saat altı-iki vardiyasında idim. Bir gün önce temsilciler, yarın ikide greve çıkılacak, demişlerdi. Benim tam çıkış saatimde grev başlayacaktı. Çok heyecanlıydım. Sanki zaman geçmek bilmiyordu. Tüm arkadaşlar heyecanla bekliyorduk. Sonunda saat ikiye geldi, çıktık. Dışarıda, 14.00-22.00 vardiyası vardı, gece vardiyası gelmiş bekliyordu. Ayrıca tüm Paşabahçe halkı çoluğu çocuğu ile fabrikanın önündeydi. Biz vardiyadan çıkanlar kapıda görüldüğümüzde, bir alkış koptu. Kadın arkadaşlarım heyecandan kalbimiz duracak diye korkuyorlardı. Ağlıyorlardı. Ben de ağladım. Heyecandan, inançtan.

Fabrikanın önü bayram yeri gibiydi. Halkla birlikte çiçekler atarak Paşabahçe'ye kadar yürüdük. Paşabahçe'nin esnafı, tüm halkı grevimiz boyunca bize destek oldu, yardım etti. Sepetler, sandıklar dolusu sebze ve meyva getirdiler bize."

Gülcan ve arkadaşları grev silahını kullanarak daha yüksek ücret ve daha iyi çalışma koşulları doğrultusundaki haklı taleplerini elde edebiliyorlardı. Ama cunta tüm sendikal hakları askıya aldığı anda, cuntanın memurları ve işverenler tarafından oluşturulan Yüksek Hakem Kurulunun saptadığı ücretlerle yetinmek zorunda kaldılar. Şimdi cunta bu durumu gelecekte de sürdürmek istiyor. Ama Gülcan gibi daha binlerce militan kadın işçi, ekmeklerini ve temel haklarını korumak için erkek arkadaşlarıyla yanyana savaşmaya kararlı.





### Çeşitli gazetelerden seçmeler:

- . Bir ailenin aylık mutfak masrafı, sadece Haziran ayı içinde %2.2 arttı. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün açıklamasına göre, bir fileyi doldurmak için Türkiyeli işçi 2 gün, Avrupalı ise yarım gün çalışıyor.
- . Türkiye'deki 6 milyon kadın işçinin sadece 200 bini sigortalı olarak çalışıyor. Daha çok tarım işkolunda işçi olan kadınlar, aile bağları nedeniyle, karın tokluğuna çalışıyorlar.
- . Bir anne oğlu evlatlık verecek bir aile arıyor. Anne, "oğlumun açlıktan ölmesini istemiyorum", dedi.
- . Oturdıkları gecekondunun sokağı çamurlu olduğu için, Fahriye Aykal hastaneye yetiştirilemedi. Doğum öncesi kanama geçiren kadın öldü.
- . Gülseren adlı bir genç kız kendini uçuruma attı. Gülseren'in işçi olan babası faşist terör sonucu kaza kurşunu ile ölmüştü. O günden beri iş bulamayan Gülseren kanını satmaya başladı. 3 ay dolmadan yine kanını satmaya giden Gülseren'e hastane yetkilileri bu kez kanını alamayacaklarını söyleyince, umutsuzluk içinde kalan kız kendini uçurumdan attı.
- . Çalışan bir anne bir gazetenin köşesine derdini döküyor: "Çalışıyorum, çocuklarımı özel yuvaya verdim. Ama parası belimi büküyor. Adeta yuva parasına çalışıyorum. Bakacak kimsem yok. Görüyorum, çocuklarını sabahın altısında giydirip akrabaya komşuya bırakan anneler de var. Hepimizin derdi büyük. Ya işyerlerinde kreşler açılmalı, yada çalışan anneler için ödenek ayrılmalı. Bunları anlattım ki, benim gibi binlerce kadının derdi de dile gelsin."
- . Geçim sıkıntısına düşen iki çocuklu anne intihar etti.



# ilerici kadınlar derneği

progressive  
women's  
organisation - turkey



## HABER BÜLTENİ

Kasım 1983 No.10

### "SİMDİ SAVASIMI YÜKSELTME GÜNÜDÜR"

İlerici Kadınlar Derneği, 7 Kasım'da Türkiye'deki seçimlerle ilgili aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

"6 Kasım'da yapılan anti-demokratik seçimlerde faşist Evren diktatörlüğü, önüne koyduğu amaca ulaşamamış, Türkiye halkı tüm baskılara karşı rejimin partisi MDP'ye oy vermemiştir.

İKD'nin de katıldığı çağrıya uyan yüzbinlerce seçmen, geçersiz oy kullanmıştır.

Halkımızın cuntaya karşı duyduğu tepkinin bir sonucu olarak, Evren'in seçimlerden bir gün önce yaptığı konuşma, o güne kadar geçersiz oy kullanma eğiliminde olan AP ve CHP çevrelerini kendilerine yakın saydıkları partileri desteklemeye sevketmiştir.

Ancak Ana Vatan Partisinin geçerli oyların çoğunluğu alması, Türkiye'de insan haklarına, barış güçlerine, işçi ve emekçilere yönelik saldırıların sona ermesi demek değildir. Gerçi Ana Vatan Partisi halktan oy toplamak için Evren diktatörlüğünden sözde bağımsız görünmeye çalışmıştır. Ama bizzat partinin başkanı Özal, 12 Eylül darbesinin suç ortakları arasındadır ve cuntanın icazetiyle seçimlere katılmıştır.

Bu yasadışı seçimler çerçevesinde bile faşist MDP'nin ezici bir yenilgiye uğratılması, Türkiye demokrasi güçlerinin müca-

delesi için daha elverişli koşullar ortaya çıkarmıştır.

İKD şimdi tüm kadınlarımızı, barış ve demokrasi için savaşıma daha da yükseltmeye, dünya demokrasi güçlerini ise Türkiye halklarıyla dayanışmalarını artırmaya çağırır."

### BARIS SAVAŞÇILARI HÜKÜM GİYDİ

Kasım ayı içinde 1.5 yılı aşkın bir süredir görülmekte olan Barış Derneği davası sonuçlandırıldı ve Dernek yöneticileri ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Faşist rejim, bu kararlar, ülke ve uluslararası kamuoyunun istemlerini ayaklar altına alarak, barışa duyduğu nefreti ve barış savaşçılarına öfkesini sergiledi. Askeri mahkemenin verdiği hükme göre, barışseverlerden 18'i 8 yıl hapis ve 2 yıl 8 aysürgün, 5'i ise 5 yıl hapis ve 1 yıl 4 ay sürgün cezası çekecekler. Uygulamaya göre kararın temyizinin sonucunun beklenmesi gerekirken, karardan hemen sonra Dernek yöneticileri hemen tutuklanarak askeri bir cezaevine götürüldüler. 8 yıl hapse mahkum edilenler arasında Dernek başkanı büyükelçi Mahmut Dikerdem, eğitimci ve İKD üyesi Reha İsvan, profesör Metin Özek, Dr. Erdal Atabek, ressam Orhan Taylan, şair Ataol Behramoğlu, tiyatrocu Ali Taygun, gazeteci Ali Sirmen ve ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmış diğer aydınlar bulunuyor.

Barış Derneği yöneticileri hakkında hüküm verilmesinin, Avrupa'ya, Greenham Common'a ilk Cruise füzelerinin getirildiği güne rastlaması belki tesadüftü. Ama kesin olan şey, her iki olayın da sorumlularının aynı güçler, aynı savaş kışkırtıcısı, insanlık düşmanı çevreler olmasıydı.

Türkiyeli barışseverler, askeri mahkeme önünde yaptıkları savunmalarda şu noktayı haklı olarak sık sık vurguladılar: "Burada yargılanan bizlerin kişiliği değil, milyonlarca insanın savunduğu barış davasıdır." Faşist cunta, hiçbir hukuki gerekçeye dayanmayan bu ağır hükümleri vererek işte bu davaya bir darbe indirmeye ça-

lıştı. Bugün Türkiyeli barışseverleri zindandan kurtarmak için çalışmak, dünyadaki tüm barış güçleri için acil ve güncel bir görev, barış savaşımının önemli bir parçasıdır. İKD tüm dünya kadınlarını, Türkiye Barış Derneği yöneticileriyle dayanışma eylemleri düzenlemeye, derhal serbest bırakılmaları için Kenan Evren'e, Türkiye hükümetine mektup ve telgraflar göndermeye, imza kampanyaları düzenlemeye, sorunu kendi ülke yetkililerine götürerek, onları bu amaçla harekete geçirmeye çağırır.

### DEPREMDE ÖLMEK KADER Mİ?

Geçtiğimiz ay, Türkiye'nin doğusu gene büyük bir depreme sahne oldu. Yaklaşık 2 bin kişi öldü, onbinlerce aile evsiz kaldı. Başlıca geçim kaynağı hayvancılık olan bölgede, binlerce hayvanın ölmesi, canını depremden kurtaranların eskisinden çok daha koyu bir yoksulluğa düşmesine yol açtı. Depremden sonra bölgeye giden gazeteciler, durumun her açıdan tahammül edilmez biçimde yürek paralayıcı olduğunu yazıyorlardı.

Aslında bu durum ne "doğal bir felaketin" sonucu, ne de kaçınılmaz bir kaderdir. Türkiye bir deprem kuşağı içindedir. Buna karşılık, özellikle doğu bölgelerinde nüfusun büyük çoğunluğu depreme en dayanıksız, kerpiç, toprak damlı evlerde yaşıyor. Öte yandan buralarda birçok köyün yolu bile yok. Kar bastırıldığında bunların tüm dünyayla ilişkisi kesiliyor. Yani ölüm hergün kapıda ve şimdiye dek yönetimler bunu önlemek için en küçük bir önlem almış değiller.

İKD, 1976 yılında Van depreminden sonra bir kampanya başlatarak, askeri harcamalardan %10 indirim yapılmasını ve bu paranın bölgede yol, depreme dayanıklı konut ve diğer alt yapı tesislerine harcanmasını istemişti. Faşist cunta İKD'yi bu çalışmalarından ötürü düzeni değiştirmeye çalışmakla yargılıyor. Eğer onların düzeni insanlarımızı gözgöre göre ölüme mahkum etmekse, bu düzeni değiştirmeye çalışmamak ülkeye ve halka ihanet etmek demek değil midir?



## UDKF KONSEY TOPLANTISI YAPILDI

İKD'nin de üye olduğu Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun konsey toplantısı 11-14 Ekim tarihleri arasında Macaristan'da yapıldı. Federasyonun kongreleri arasında en büyük toplantısı olan konseye 110 ülkeden 121 örgütün temsilcilerinin katılması, UDKF'nin dünya çapındaki yaygınlığını ve etkinliğini kanıtlıyordu. Toplantıda tüm delegeler kendi ülkelerindeki kadınların koşullarını ve yaptıkları çalışmalarını dile getirdiler. Bu raporlardan, dünyanın her yöresindeki kadın örgütlerinin çalışmalarında barış savaşımının birincil önemi taşıdığı ve bunun tüm diğer sorunlarla sıkışık-ya bağlı olduğu ortaya çıkıyordu.

Konseyde, 1985'de Kadın Onyılı'nın sona ermesi dolayısıyla Nairobi'de yapılması planlanan Birleşmiş Milletler Konferansına UDKF adına, tüm ülkelerdeki kadınların gerçek konumlarını yansıtan bir rapor sunulması kararlaştırıldı. Toplantı ayrıca, UDKF ulusal örgütlerine, bütün kadın örgüt ve hareketlerine ve dünyada barıştan yana tüm kadınlara yönelik bir çağrı benimsedi. Çağrıda artan nükleer savaş tehlikesine dikkat çekilerek, dünya kadınlarına şöyle sesleniliyor:

"Bizler, devletler arasındaki tüm tartışmalı sorunların, görüşmeler yoluyla çözümlenebileceğine inanıyoruz. Dünyaya kadınları, fabrikada yada büroda, kentlerde yada köylerde, nerede yaşıyor yada çalışıyorsanız, tüm kadınları yaşam için savaşıma çekme çabalarınızı bir misli daha yükseltin! Kitle iletişim araçları, parlamento üyeleri üstünde etki yapmak için her türlü çabayı harcayın. Devlet başkanlarına, bakanlara çağrıda bulunun. Barış, yumuşama ve hızlı bir silahsızlanmadan yana bir politika için somut adımlar atılmasını isteyin! Vakit geçiyor. Sorumluluğumuzunza sahip çıkalım! Barışı koruyalım!"



UDKF'nin konsey toplantısında Türkiyeli kadınların zor koşullar altında yürüttükleri savaşımın dayanışma da dile getirildi ve faşist cuntanın zindanlarındaki yüzlerce kadın adına, 2 yılı aşkın bir süredir tutuklu bulunan "Kadınların Sesi" dergisi yazı işleri müdürü Berin Uyar'a aşağıdaki dayanışma mesajının gönderilmesine karar verildi:

"Berin Uyar  
Kadınların Sesi Dergisi Yazı İşleri Müdürü  
Metris Askeri Cezaevi  
İstanbul

UDKF'nin konsey toplantısına katılan, 110 ülkeden 121 örgütün temsilcileri olan bizler, barış, Türkiyeli kadınların hakları ve dünya kadınlarıyla dayanışma doğrultusundaki çalışmalarınız nedeniyle tutuklanan ve işkence gören size, tutuklu diğer İKD üyelerine ve tüm kadın politik tutuklulara içten dayanışmamızı iletiriz. Savaşımınızı tüm gücümüzle destekliyoruz. Türkiye'deki bütün kadın politik tutukluların özgürlüklerine kavuşması için çabalarımızı daha da artırarak sürdüreceğimizi bir kez daha belirtmek isteriz."

Konsey toplantısı dolayısıyla biraraya gelen İKD, Irak Kadınlar Birliği ve İran Demokratik Kadınlar Derneği temsilcileri de ortak bir çağrı yayınladılar. Çağrıda üç ülke kadınlarının ortak sorunları ve ortak hedeflerine değiniliyor, İrânla Irak arasında 3 yıldır süregiden savaş kınanıyor, bu savaşın ve Türkiye'deki faşist cuntanın saldırgan ABD politikalarını izlemesinin dünya barışı için yarattığı tehlikeye dikkat çekiliyor. Türk birliklerinin Irak'ın topraklarına saldırıları kınanarak, örgütlerin dış müdahalelere ve saldırganlığa kesinlikle karşı oldukları vurgulanıyor.

Çağrıda, "üç ülke egemen çevrelerinin dış politikalarının, ülkelerin içinde gerici, şövenist, emperyalizm yanlısı güç-



lerin etkinliğinin artmasıyla sıkışıkya bağımlı olduğu, her üç ülkede de bugün en temel hakların çiğnendiği" belirtildi. Kadın örgütlerine yapılan baskılar, tutuklu kadınların durumu, uğradıkları işkenceler, tutuklu ailelerine yapılan baskılar dile getirildi. Üç örgütün temsilcileri ayrıca ülkelerinde Kürt halkına yönelik baskıların ortak bir nitelik olduğunu belirterek, şunları söylediler: "Her ülkede Kürt halkı temel özgürlüklerinden ve kendi kaderini tayin hakkından yoksundur. Bu durum, son derece güç koşullar altında yaşamak zorunda bıkarılan Kürt kadınları üstünde daha da ağır etkiler yapmaktadır. Her üç örgüt de kendi ülkelerindeki Kürtlerin ulusal demokratik hakları için savaşımını desteklemeyi sürdüreceklerdir." Üç demokratik kadın örgütü, emperyalizme karşı, barış ve demokrasi için dayanışmalarını güçlendirmeye kararlı olduklarını vurguladılar ve dünya kadınlarını Irak, İran ve Türkiye kadınlarıyla dayanışmalarını artırmaya çağırdılar.

#### STRASBOURG'DA TOPLANTI

Eylül ayı sonunda Fransa'nın Strasbourg kentinde, Strasbourg Türkiyeli İşçiler Derneği Kadınlar Kolu, İKD Genel Başkanı Beria Onger'le dernek lokalinde bir toplantı düzenledi. 25'den fazla ailenin katıldığı toplantıda B. Onger Türkiye'de ve dünyada kadınların konumu ve yerini, İKD'nin kuruluş ve savaşımını, kadınların demokrasi savaşımındaki rollerinin önemini, yurt dışında sürdürülen savaşımın Türkiye'deki hareketle ne denli bağıntılı olduğunu anlattı. Toplantının tartışma bölümünde kadınlarımızın sorunlarına ve çözüm yollarına değinildi.

#### BATI BERLİN'DEN TÜRKİYE ZİNDANLARINA

Batı Berlin demokratik kadın hareketi Türkiye'deki tutuklu kadınlarla dayanışmasını sürdürüyor. Çeşitli kadın grupları hapisanelerdeki kadınlara mektuplar gönderiyor. Her grup benimsediği kadın tutukluya dayanışmasını iletiyor, sağlık durumunu soruyor ve adresini ileterek eğer mümkünse kendileriyle ilişki kurmasını istiyor.

#### İNGİLTERE'DE DAYANISMA YÜKSELİYOR

25 Ekim'de İngiliz Ulusal Kadınlar Birliği, Türkiye'de Kadın Haklarıyla Dayanışma Komitesinin çağrısına uyarak, Londra'daki Türkiye Büyükelçiliği önünde bir gösteri düzenledi. Büyükelçiye takdim edilmek üzere bir mektup verildi. Mektupta, UKB'nin Türkiye'deki yönetimin kadınlar ve halk üstündeki baskılarını dehşetle izlediği belirtiliyor ve Türkiye'deki tüm kadın politik tutukluların derhal serbest bırakılması, İKD davasının sona erdirilmesi, ülkede tüm demokratik hak ve özgürlüklerin tanınması isteniyor. İngiliz kadınlarının yaptığı bu gösteri halkın, büyükelçiliğe girip çıkan Türkiyelilerin ve büyükelçilikte çalışan görevlilerin büyük ilgisini topladı. Çok sayıda bildiri dağıtıldı. UKB ayrıca 23 Ekim günü Türkiye kadınları ve kadın politik tutuklularla bir dayanışma toplantısı düzenledi. Türkiye'de düzenlenen 1 Mayıs'ta kadınların katılımı ile ilgili bir film gösterildi. Çok canlı tartışmalar yapıldı. Katılanlara bilgi verildi. Toplantıda bir dayanışma kararı benimsendi ve Evren'e hitaben bir imza kampanyası açılması kararlaştırıldı.

#### İSVEC

İsveç Sol Kadınlar Birliği, Gesunda'da yaptığı toplantıda, İsveç hükümeti ve parlamentosuna bir mektup gönderme kararı aldı. Mektupta 12 Eylül'den bu yana Türkiye'deki baskılara, politik tutuklulara ve işkencelere değiniliyor. Hapishanelerdeki koşullar ve bu insanlık dışı baskılara karşı politik tutukluların düzenlediği direnişler, özellikle de İstanbul'daki açlık grevleri anlatılıyor. İsveç Sol Kadınlar Birliğinin bu açlık grevleriyle dayanışma için İsveç'te düzenlenen eylemleri desteklediği vurgulanıyor ve İsveç hükümeti ve parlamentosunun, hapishane koşullarının düzeltilmesi, baskılara, işkencelere ve ölüm cezalarına son verilmesi amacıyla Türkiye yönetimi nezdinde teşebbüse geçmesi isteniyor.



## SAYILAR VE GERÇEKLER

Türkiye, ABD ile F-16 savaş uçakları için bir anlaşma imzaladı. Bu uçaklar için Türkiye'nin ilk partide yapacağı harcamanın tutarı 320 milyar lira. İşveren örgütlerinin bile halkın yaşam düzeyinin ciddi biçimde gerilediğini kabul ettiği bir ortamda, F-16 projesi işsizliği ve yoksulluğu daha da artıracak.

Eğer 320 milyar lira ölüm uçaklarına değil de halkın çıkarları doğrultusunda kullanılsaydı, neler yapılabilirdi? Kaba bir hesaplama bile şunları gösteriyor:

- Bu parayla yaklaşık 70 bin adet 100 metrekarelik konut yapılabilirdi. Yani 350-400 bin kişi, lüks sayılabilecek evlerde yaşayabilirdi. Halen Türkiye'de 4 milyon 750 bin kişi gecekondularda, 450 bin kişi de mağara ve çadırlarda yaşıyor.
- Bu paranın sadece %16'sıyla (50 milyar lira), okulsuz 8000 köyün tümüne okul yapılabilirdi.
- Bu tutarın sadece %4'üyle (13 milyar lira) ülkedeki kadın erkek tüm alfabetizlerin okuma yazma öğrenmesi sağlanabilirdi.
- Bu parayla 20 adet 300 yataklı tam teşekküllü hastane yapılabilirdi. Oysa şu anda Türkiye'de, özellikle doğu bölgelerinde hastaların önemli bir kesimi yeterli tıbbi bakım görmedikleri için ölüyor.
- Bu para yeni işyerleri açmaya harcansa, en az 100 bin kişiye iş sağlanırdı. Üstelik yeni yatırımlar inşaat ya da turizm sektörlerine yapılırsa, bu sayı çok daha yüksek olurdu.